

Nr 134.

Av herr **Holmström**, om förhöjd pension åt överstelöjtnanten i armén S. V. K. Halvorsen.

På egen begäran erhöll överstelöjtnanten i armén, majoren i kungl. Norrlands artilleriregementes reserv S. V. K. Halvorsen avsked med kaptenspension den 8 september 1934. Vid denna tid fanns ännu icke möjlighet att erhålla s. k. förtidspension. Detta blev möjligt cirka 8 månader senare genom militära tjänstepensionsreglementet av den 17 maj 1935. För att överstelöjtnant Halvorsen enligt vid avskedet gällande bestämmelser skolat erhålla majorspension hade erfordrats, att han tjänstgjort ytterligare 27 månader.

Den 4 december 1939 inkallades överstelöjtnant Halvorsen till militärtjänstgöring och har därefter oavbrutet tjänstgjort — med uppehåll för hempermittering under augusti månad 1940. Han tjänstgjorde först under cirka 7½ månader såsom överstelöjtnant i A 5:s regementsstab, därefter under en halv månad vid A 4:s depå samt under 25 månader eller från den 1 september 1940 till den 30 september 1942 som befälhavare för Hudiksvalls försvarsområde. Från den 1 oktober 1942 är han chef för Gävle luftbevakningsområde. Han har alltså hela tiden tjänstgjort i högre befattningar än kapten och även högre än major. Den tid överstelöjtnant Halvorsen tjänstgjort efter avskedet uppgår den 5 januari 1944 till 48 månader, sålunda redan då betydligt mer än vad som vid tiden för avskedet fattats för erhållande av majorspension, och tjänstgöringen kan beräknas fortsätta så länge förstärkt försvarsberedskap upprätthålles.

Under hela tjänstgöringstiden har överstelöjtnant Halvorsen vidkänts och torde även, så länge tjänstgöringen varar, få vidkännas samma pensionsavdrag som majorer på stat. Till den 31 december 1943 uppgå dessa avdrag till sammanlagt 2 636 kronor 06 öre (Bil. 2 och 3.) Visserligen lära dessa avdrag icke direkt föras som pensionsavgifter, men de motsvara exakt de avdrag, majorer på stat få vidkännas, och borde för den skull i pensionshänseende gälla lika mycket. Visserligen skola för pensionsavgången personal, som enligt gällande förordningar är tjänstgöringsskyldig till 65 år, löneförmånerna under förnyad tjänstgöring minskas med belopp, som exakt äro lika stora som de pensionsavgifter, officerare på stat erlægga för erhållande av vederbörlig pension. Men då som i detta fall löneförmånerna hela tiden minskats med precis samma belopp, som motsvara pensionsavgifterna för erhållande av majorspension, och då dessa avgifter nu under den förstärkta försvarsberedskapen

redan inbetalats i över 4 år, och då de tillsammans med de förutvarande avgifterna för erhållande av majorspension väsentligt överstiga, vad som annars erfordras för erhållande av sådan pension, och då Halvorsen för närvarande enligt ovan ej tillerkänts mer än kaptenspension vid avskedet 1934, torde hänsyn härtill böra kunna tagas vid en förnyad omprövning av detta speciella fall. En av Halvorsen 1942 ingiven ansökan till Kungl. Maj:t om erhållande av majorspension har av Kungl. Maj:t lämnats utan bifall. Vid föregående riksdag motionerade herrar Holmström och von Seth i respektive första och andra kammaren om att riksdagen måtte besluta, att Halvorsen skulle tilldelas majorspension. Dessa motioner avslagos, tydligen beroende på icke tillfyllestgörande utredning. En motion lämnas därför i år med samma hemställan, men försedd med en utredning, som visar, att Halvorsen är ensam i sin ställning och att ett bifall till motionen icke kan föranleda några konsekvenser.

Enligt uppgift från arméstabens personalavdelning (Bil. 4) finnas f. n. endast 8 regementsofficerare vid armén, vilka under tiden 1/1 1922—30/6 1935 avgått före pensionsålderns inträde för respektive grad. Av dessa 8 stodo 1943 endast 3 kvar i reserven, nämligen överstelöjtnanterna Collén, Lybeck och Halvorsen. Överstelöjtnant Collén fick avsked 1 060 dagar före pensionsålderns inträde och har, intill under 1943 uppnådd 65 års ålder, efter avskedet tjänstgjort 783 dagar. Överstelöjtnant Lybeck, som fick avsked 605 dagar före pensionsålderns inträde, har efter avskedet från 1/9 1939 tjänstgjort som landstormsområdesbefälhavare under 1 125 dagar fram till 30/9 1942, då hans militärtjänstgöring upphörde. Han har emellertid samtidigt kunnat uppehålla sin civila befattning som slussinspektör vid Göta Kanal och även behålla sin med denna befattning förenade bostad. Hans militära tjänstgöring torde med hänsyn därtill endast kunna betraktas som halvtidstjänstgöring, vilket då skulle motsvara tjänstgöring efter avskedet under 563 dagar. Under viss tid av denna sin sista tjänstgöring har han vidare endast åtnjutit arvode, varmed alltså icke följt skyldighet att vidkännas avdrag med visst belopp, motsvarande pensionsavgifterna för officerare på stat.

Härav framgår, att varken Collén eller Lybeck genom sin under den förstärkta försvarsberedskapen fullgjorda tjänstgöring vare sig kompenserat det för tidigt erhållna avskedet beträffande antalet tjänstgöringsdagar ej heller fått vidkännas avdrag på sina löneförmåner, som till fullo motsvarar det belopp, som skulle hava erlagts, om pensionsavgifter erlagts, till dess föreskrivna pensionsålder (55 år) uppnåtts.

Överstelöjtnant Halvorsen däremot fick avsked 820 dagar innan han enligt då gällande bestämmelser skulle varit berättigad till majorspension. Den 31 december 1943 har han efter avskedet tjänstgjort under 1 451 dagar, och tjänstgöringen kan beräknas fortgå så länge förstärkt försvarsberedskap uppehålls.

Beträffande marinen är förhållandet analogt med för överstelöjtnanterna

Collén och Lybeck enligt ovan gällande förhållanden. Enligt från marininstansens personalavdelning erhållen uppgift finns vid marinen nämligen endast 1 regementsofficer, som avgått före pensionsålderns inträde för respektive grad, nämligen kommandören i marinen, förutvarande kommandörkaptenen av 1 graden vid flottan D. H. Tiselius, numera i reserven. Denne avgick 1 185 dagar före pensionsålderns inträde och har efter avskedet endast varit inkallad under 290 dagar. Genom denna sin senare tjänstgöring har Tiselius varken kompenserat det för tidigt erhållna avskedet beträffande antalet tjänstgöringsdagar ej heller fått vidkännas avdrag på sina löneförmåner, som tillnärmelsevis motsvarar det belopp, som skulle hava erlagts, om pensionsavgifter erlagts, till dess föreskriven pensionsålder uppnåtts.

Enligt uppgift från vederbörande personalsektion finnes vid flygvapnet icke någon regementsofficer av ifrågavarande kategori.

För erhållande av pension för innehavd grad fordras förutom lagstadgad ålder, att man erlagt pensionsavgifter för graden i fråga under minst 3 år. Överstelöjtnant Halvorsen har före avskedet erlagt pensionsavgifter som major under $6\frac{3}{4}$ år och efter avskedet under mer än 4 år fått vidkännas samma avdrag, som majorer på stat betala för erhållande av majorspension.

Möjlighet att erhålla förtidspension infördes, som ovan framhållits, blott några månader efter det överstelöjtnant Halvorsen erhållit avsked. Från denna tidpunkt har ej heller någon behövt erhålla avsked med lägre pension än den som motsvarar graden och tiden för dess innehavande. Han är vidare, som av uppgifter från samtliga försvarsgrenars personalavdelningar framgår, ensam inom svenska armén om att efter avsked, innan rätt till pension, motsvarande innehavd grad, inträtt, därefter hava tjänstgjort längre tid än som vid avskedet fattats för erhållande av pension för graden. Under hela tjänstgöringen efter avskedet har han vidare fått vidkännas avdrag, exakt motsvarande vad majorer på stat betala för majorspension. Rättvisa och billighet synas då kräva, att han vid nuvarande tjänstgörings slut också erhåller majorspension. Genom ett dylikt beslut kommer, som av utredningen framgår, icke något för framtiden betungande prejudikat att skapas.

Enligt vad jag från vederbörande inhämtat, har överstelöjtnant Halvorsen under hela sin nu pågående tjänstgöring efter avskedet på ett framstående sätt skött alla de uppdrag, han fått sig anförtrodda. Jag har mig vidare bekant, att han efter nuvarande tjänstgörings slut för sin försörjning kommer att vara uteslutande hänvisad till sin statspension. Överstelöjtnant Halvorsen torde därför väl hava gjort sig förtjänt av den uppskattning av gjorda insatser, som ett beviljande av majorspension för honom skulle innebära.

Det må i detta sammanhang erinras därom, att en i reserven anställd beställningshavare, som innehar pensionsberättigande civil befattning i statens tjänst, äger räkna den militära tjänstgöringstiden till godo för beräkning av pension i den civila befattningen. Halvorsen innehar emellertid icke någon civil anställning i statens tjänst, men han synes icke böra för den skull ställas

sämre utan synes i stället böra medgivas att räkna sin tjänstgöringstid till godo för förvärvande av rätt till tjänstepension, som tillkommer major.

Bilagor och andra handlingar, som icke behöva belasta riksdagstrycket, komma att inlämnas till vederbörande utskott.

Med hänvisning till ovanstående liksom till närslutna handlingar, som komma att överlämnas till vederbörande utskott, hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta tilldela överstelöjtnanten i armén, majoren i kungl. Norrlands artilleriregementes reserv S. V. K. Halvorsen majorspension enligt allmänna tjänstepensionsreglementet av den 30 december 1941 från den dag hans nuvarande militärtjänstgöring upphör.

Stockholm den 21 januari 1944.

Nils Holmström.

Nr 135.

Av friherre **Beck-Friis**, om förhöjd pension åt löjtnanten L. Westerlunds änka och dotter.

(Lika lydelse med motion i Andra kammaren nr 208.)

Stockholm den 21 januari 1944.

Carl Beck-Friis.
